

Н. П. Смоляр – старший викладач кафедри іноземних мов факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки;

А. А. Майстер – студент 4 курсу факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

Сленг як складова лексики сучасної німецької молоді

Роботу виконано на кафедрі іноземних мов факультету міжнародних відносин Волинського національного університету імені Лесі Українки

Розглядаються основні причини виникнення та вживання сленгу. Здійснюється аналіз сленгових одиниць сучасної німецької мови за частиномовною приналежністю.

Ключові слова: неофіційне спілкування, сленг, сленгові одиниці, жаргон, аргю.

Смоляр Н. П., Майстер А. А. Сленг как составляющая лексики современной немецкой молодежи. Рассматриваются основные причины возникновения и употребления сленга. Осуществлен анализ сленговых единиц современного немецкого языка по частеречной принадлежности.

Ключевые слова: неформальное общение, сленг, сленговые единицы, жаргон, аргю.

Smolyar N., Maister A. Slang as a component of the youth lexicon in modern German. The main reasons of youth slang origin and its usage are considered. The analysis focuses on characteristics of modern German slang items as parts of speech.

Keywords: informal communication, slang, slang items, jargon, argot.

В умовах європейської інтеграції та глобалізаційних процесів у світі спостерігається інтерес до вивчення форм молодіжного спілкування, однією з яких є сленг як складова молодіжної субкультури. У процесах глобалізації та інтеграції дослідження молодіжних субкультур та їх способів спілкування набуває дедалі більшого значення. Особливу увагу викликає німецький молодіжний сленг. Німеччина є одним із стратегічних партнерів України і сусідом другого порядку, тому проведення мовних паралелей між країнами, особливо у сфері молодіжної політики має важливе значення, яке набуло актуальності після переходу України на Болонський процес у вищій освіті.

Матеріалом для написання наукової статті послуговували праці В. А. Хом'якова [8], Г. Еманна [9], Е. М. Береговської [2], Є. В. Розен [4], О. О. Селіванової [5], Л. Ставицької [7], а також результати власних спостережень.

Актуальність обраної теми визначається тенденцією активізації досліджень у сфері неофіційного спілкування на сучасному етапі розвитку лінгвістичної думки.

Метою наукової статті є дослідження особливостей німецького молодіжного сленгу. Поставлена мета передбачає виконання таких **завдань**:

- уточнити зміст поняття “сленг”;
- виявити причини виникнення та вживання сленгу;
- здійснити аналіз сленгових одиниць сучасної німецької мови за частиномовною приналежністю.

Вагому частину розмовної мови складає сленг, який відіграє велику роль у вивченні мови. Практичний інтерес викликає молодіжний сленг. Як особлива форма спілкування молодого покоління він не втрачав і не втрачає своєї актуальності та привабливості.

Молодь як соціальна група суспільства завжди прагнула протиставити себе світу дорослих. Крім того, суперництво, яке існує між окремими молодіжними групами, найяскравіше відображає характер суспільного розвитку. Сленг, який використовується в неофіційних формах мовного спілкування, набуває актуальності через різні причини. В одному випадку сленг – це знак протестної реакції на суспільні суперечності і життєві незгоди; в іншому – це знак потенційної агресивності, готовності до відкритого зіткнення. Суперництво між представниками різних соціальних груп супроводжується конкуренцією мовних форм і стилів спілкування [3].

Перед тим як перейти до практичного аналізу сленгових одиниць сучасної німецької мови, вважаємо доцільним та теоретично обґрунтованим уточнити зміст поняття “**сленг**”. Під цим терміном розуміється нелітературна додаткова лексична система, яка представляє паралельну експресивно-оцінну, найчастіше стилістично знижену синонімію позначень загальновідомих понять і належить певній соціальній субкультурі; різновид соціолекту – соціальномаркованої лексики певної суспільної групи (професійної, вікової й ін.) у межах національної мови. Сленг не є формою існування мови, оскільки не має власної специфіки фонетичного та граматичного рівнів і ґрунтується на закономірностях національної мови [5, 560].

Сленгові властиво запозичувати одиниці арго і жаргонів, метафорично переосмислюючи і розширюючи їх значення. **Жаргон** – це напіввідкрита лексико-фразеологічна підсистема, яка застосовується тією чи іншою соціальною групою з метою відособлення від решти мовної спільноти. Різниця між сленгом та жаргоном полягає у тому, що останній використовується перш за все для таємності мовлення, приховування змісту від “непосвячених”. Сленг є вторинним утворенням порівняно з жаргонами і арго, що адаптують до своїх потреб запозичені одиниці. Необхідно зауважити, що термін “сленг” за частотою вживання значно перевищує термін “жаргон”. Цей фактор є абсолютно закономірним з огляду на посилений динамізм соціальних структур і відносин у сучасному суспільстві, глобалізацію суспільної сфери, в якій стираються грані та руйнується не тільки корпоративна замкненість мікросоціумів та їхніх мов, а й глибинні мовні, культурні семіосфери етнобуття [7, 40].

В. А. Хом'яков потрактує сленг як особливий периферійний пласт нелітературної лексики і фразеології, причому він уводить два видові поняття: *загальний сленг* і *спеціальний сленг*. На його думку, *загальний сленг* – це відносно стійкий для певного періоду, досить поширений і загальнозрозумілий шар нелітературної лексики і фразеології в середовищі живої розмовної мови, дуже неоднорідний за своїм генетичним складом і ступенем наближення до літературної мови. *Спеціальний сленг*, за дослідженнями В. А. Хом'якова, – це специфічна лексика і фразеологія соціальних жаргонів і арго злочинного світу [8, 15].

Узагальнивши наведені вище точки зору щодо тлумачення феномену сленга, для нашої роботи ми сформулювали таке його робоче визначення: **сленг** – нелітературна лексична система, яка експлікує паралельну експресивно-оцінну, стилістично знижену синонімію позначень загальновідомих понять і є релевантною для певної соціальної субкультури.

Німецький мовознавець і педагог Г. Еманн виділив декілька підстав для використання сленгових одиниць:

- бажання молодих людей обмежитися, дистанціюватися, закритися від навколишнього світу;
- створення простої, вільної, неофіційної, розкутої атмосфери спілкування;
- намагання виразитися оригінальніше, модніше, красивіше, смішніше;
- прагнення створити щось нове, своє, особисте;
- бажання молоді виговоритися, провести так звану емоційну “розрядку” під час агресивних або стресових ситуацій [9, 27].

Цікавими з цього приводу видаються думки Е. Партріджа. Дослідник виділяє кілька психологічних причин виникнення і вживання сленгу: бажання бути дотепним, здивувати новизною виразу, бажання показати своє зневажливе або байдуже ставлення до предмета висловлювання, пом'якшити або, навпаки, посилити неприємне враження від повідомлення, намагання уникнути заялжених або високопарних виразів, прагнення до фамільярного тону [10, 23].

Серед джерел формування молодіжного сленгу Е. М. Береговська виокремлює такі: запозичення кримінальних жаргонізмів; спеціальні жаргони, які семантично модифікуються; літературна мова: слова літературної мови набувають іронічного значення; термінологічна лексика: найбільш маніфестованою є медична термінологія; іншомовні запозичення. Мета запозичень та їхня функція варваризмів у молодіжному сленгу мотивована специфікою соціолекту, адже тут на перший план виходять дві функції: 1) експресивно-оцінна (запозичене слово несе відбиток новизни і незвичайності), варіації мовного коду продукують мовну гру; 2) функція соціального маркування мовця (іншомовне слово виступає знаком приналежності до угруповання) [2, 32].

У прагненні знайти найадекватніше вербальне відображення своїх емоцій, мовець в умовах побутового спілкування може виходити за рамки стандартної лексики як недостатньо експресивної. Специфіка сленгу полягає в тому, що у процесі номінації головну роль відіграє в ньому психологічний фактор, який дає змогу мовцю емоційно себе проявити в умовах мовленнєвої розкутості. Характерною рисою просторіччя є варіативність, яка найповніше проявляється в семантичній надмірності, за рахунок якої в багатьох випадках і створюється експресивне забарвлення найменування [1, 85].

З метою самоствердження, бажаючи виглядати сучасними, молоді люди починають вживати слова і вирази підвищеної емоційності, за словами Є. В. Розен, "сильні", "неспокійні" і навіть шокуючі, що відрізняються від загальноприйнятої мовної норми, і які ніяк не можна визнати прикрасами розмовної мови. Відтак, у вжиток потрапляють елементи різнопланової лексики, іншомовні слова, професіоналізми, вульгаризми. Особливо великого значення набули вирази, що є синонімами до слів "дуже добре", "відмінно", "чудово", "прекрасно": "Super" (*hoch besser als sehr schön, sehr gut*), "Prima", "Klasse", "Toll", "Schau", "Geil" (*sehr gut*), "Megageil" (*sehr sehr gut*), "Cool" (*besonders gut*), "Fett" (*sehr gut*), "Funky" (*sehr gut*), "Krass" (*sehr gut*), "Tierisch", "Teufisch", "Höllisch" (*sehr gut*), "Irre" (*besonders gut*). Вживання подібних лексем сприяє сепаратизації представників цієї групи суспільства від інших і одночасно об'єднує їх у деяку "свою" групу [4, 56].

Для системного аналізу німецького молодіжного сленгу ми пропонуємо охарактеризувати сленгові одиниці за частинимовною приналежністю. Розглянемо спочатку деякі сленгові лексеми, які актуалізовані іменниками:

Die Bambule – скандал, шум, бійка [1, 53]. *Bambule machen* – качати права [4].

Der Bulle – бик, віл [2, 60]; поліцейський, мент, лягавий, фараон [1, 56]. *Niemand hat ihn gezwungen, Bulle zu werden.* – Ніхто не змушував його ставати поліцейським [3].

Das Blag – дитина [5]. *Jetzt hatte er fünf Blagen von ihr.* – Тепер у нього було п'ятеро її дітей [3].

Das Brett – дошка, колода [5]; труднощі, складна ситуація, вішалка [4]. *Das ist echt ein Riesen-Brett.* – Це повна вішалка [3].

У німецькій молодіжній мові використовується низка сленгових одиниць, які належать до прикметників та прислівників і відображають ставлення до суб'єкта чи об'єкта.

absolut – абсолютно, реально, особливо [2, 16]. *Das Konzert war absolut stark.* – Концерт був дуже класний [3];

atzend – 1) препаршиво, жахливо; 2) кльово, круто, здорово [5]. *Der Film ist echt atzend.* – Фільм справді класний [4];

astrein – без сучків, без гілочок [5]; цікавий, симпатичний, класний [1, 29]. *Dieser Kerl ist ein astreiner Typ.* – Цей хлопець – цікавий тип [3].

Дієслівні сленгові одиниці маніфестовані такими лексемами:

abstauben – вибивати, вибивати пил [2, 16]; обробити, сварити (кого-небудь) [5]. *So wie der Gerd Müller hat nie mehr einer abgestaubt.* – Так, як насварив Герд Мюллер, ще ніхто не зміг [4].

abfüllen – розливати по пляшках [5]; напоїти, споїти, накачати (кого-небудь) [4]. *Um neun hat mich Dennis Hopper in eine Bar geschleppt und abgefüllt.* – У дев'ять Деніс Хопер відвіз мене в бар і там накачав [3].

connecten, konnackten – познайомитися, заклеїти (запозичено з англійської мови “to connect” – з’єднатися) [1, 146]. *Die Madels dort drüben sollten wir mal konnackten.* – Дівчат там повинні ми заклеїти [4].

Неабиякі труднощі становлять сленгові одиниці при перекладі. При цьому слід враховувати такі моменти: денотативну семантику, рівнозначність позначуваних понять, оцінку, соціальну спеціалізацію, ступінь стилістичної зниженості, внутрішню форму, частиномовну приналежність, комізм. Перекладачеві необхідно віддати перевагу обережному перекладові, так як гіперхарактеристика і відхилення від змісту набагато небезпечніше, ніж недостатність і неповнота інформації.

Отже, вивчення сленгу німецької молоді набуває зростаючої актуальності в умовах міжкультурної комунікації, допомагає краще представити своєрідність національної картини світу, сприяє розвитку комунікативної компетенції, надає унікальну можливість для включення молоді в активний діалог культур. Незнання ж сленгу призводить до різного роду курйозів і мовних помилок, комунікативних “збоїв”, попередженню яких необхідно приділити пильну дослідницьку увагу.

Перспективи подальших студій запропонованої проблематики вбачаємо у вивченні механізмів формування й розвитку сленговими одиницями сучасної німецької мови метафоричних значень та у дослідженні їх прагматичного потенціалу у медіа-дискурсі.

Література

1. Беляева Т. М. Нестандартная лексика английского языка / Т. М. Беляева, В. А. Хомяков. – Л. : Ленинград. ун-т., 1985. – 135 с.
2. Береговская Э. М. Молодежный сленг: формирование и функционирование / Э. М. Береговская // Вопросы языкознания. – № 3. – 1996. – С. 32.
3. Левикова С. И. Молодежный сленг как своеобразный способ вербализации бытия / С. И. Левикова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.bestreferat.ru/referat-70570.html>.
4. Розен Е. В. Новые слова и устойчивые словосочетания в немецком языке / Розен Е. В. – М. : Прогресс, 1991. – 232 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К., 2006. – 716 с.
6. Специфика немецких сленговых единиц [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://slengofnata.at.tut.by/Teor.html>.
7. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соц. диференціація укр. мови / Л. Ставицька. – К. : Критика, 2005. – 464 с.
8. Хомяков В. А. Три лекции о сленге / В. А. Хомяков. – Вологда : ВГПИ, 1970. – 65 с.
9. Ehmman H. Oberaffengeil: ein Lexikon der Jugendsprache / H. Ehmman – München : Beck, 1991. – 252 S.
10. Partridge E. Slang To-Day and Yesterday / E. Partridge. – London : Routledge & Kegan Paul Ltd., 1960. – P. 234.

Лексикографічні джерела

1. Девкин В. Д. Немецко-русский словарь разговорной лексики Deutsch-russisches Wörterbuch der umgangssprachlichen und saloppen Lexik: свыше 12 000 слов и 40 000 словосочетаний / В. Д. Девкин. – М. : Русский язык, 1994. – 768 с.
2. Малишев В. Ф., Кібенко В. А. Новий німецько-український і українсько-німецький словник / В. Ф. Малишев, В. А. Кібенко. – Харків. : ДІВ, 2007. – 576 с.
3. Немецкий сленг [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://www.langues.ru/razgde.html>.
4. Немецко - русский словарь сленга [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://slengofnata.at.tut.by/Vok1.html>.
5. Онлайн-словарь АBBYY Lingvo [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <http://radugaslov.ru/abbyy.html>.